

IRÁNYELVEK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2009/52/EK IRÁNYELVE

(2009. június 18.)

az illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat foglalkoztató munkáltatókkal szembeni szankciókra és intézkedésekre vonatkozó minimumszabályokról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 63. cikke (3) bekezdése b) pontjára,

tekintettel a Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére ⁽²⁾,a Szerződés 251. cikkében megállapított eljárással összhangban ⁽³⁾,

mivel:

- (1) Az Európai Tanács a 2006. december 14–15-i ülésén egyetértett abban, hogy az illegális bevándorlás elleni küzdelemben erősíteni kell a tagállamok közötti együttműködést, valamint hogy az illegális foglalkoztatással szemben szigorúbb intézkedéseket kell hozni tagállami és uniós szinten egyaránt.
- (2) Az EU-ba irányuló illegális bevándorlást vonzó egyik legfontosabb tényező, hogy a megkívánt jogállás nélkül is munkát lehet találni az EU-ban. Az illegális bevándorlással és az illegális tartózkodással szembeni fellépésnek ezért intézkedéseket kell tartalmaznia ezen vonzó tényező leküzdésére is.
- (3) Ezen intézkedések középpontjába az EU-ban jogosulatlanul tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok foglalkoztatási tilalmát kell állítani, amit a tilalmat megsértő munkáltatókkal szemben szankciók egészítenek ki.

(4) Mivel ez az irányelv minimumszabályokat állapít meg, a tagállamok továbbra is szabadon dönthetnek szigorúbb szankciók és intézkedések elfogadásáról vagy fenntartásáról, és szigorúbb munkáltatói kötelezettségek bevezetéséről.

(5) Ezen irányelv nem alkalmazandó egy tagállamban legálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokra, függetlenül attól, hogy jogosultak-e a területén történő munkavállalásra. Nem alkalmazandó továbbá az irányelv a 2006. március 15-i, a személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének (Schengeni határellenőrzési kódex) létrehozásáról szóló 562/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽⁴⁾ 2. cikkének (5) bekezdésében meghatározott szabad mozgás közösségi jogával rendelkező személyekre sem. Nem alkalmazandó továbbá az irányelv a harmadik országok azon állampolgáira, akiknek a helyzetét a közösségi jog szabályozza, például azok, akiket egy másik tagállamban legálisan foglalkoztatnak, és akiket a szolgáltató szolgáltatásnyújtás keretében egy másik tagállamba kiküldött. Ezt az irányelvet a harmadik országok legálisan tartózkodó, de tartózkodási engedélyük megsértésével dolgozó állampolgárainak foglalkoztatását tiltó nemzeti jogszabályok sérelme nélkül kell alkalmazni.

(6) Ezen konkrét irányelv alkalmazásában meg kell határozni bizonyos fogalmakat és e fogalommeghatározásokat kizárólag ezen irányelv alkalmazásában kell használni.

(7) A foglalkoztatás fogalom meghatározásának ki kell terjednie annak alkotóelemeire, azaz a munkáltató irányítása és/vagy felügyelete alatt végzett olyan tevékenységekre, amelyekért a munkavállaló jogviszonytól függetlenül javadalmazásban részesül vagy kell részesülnie.

(8) A munkáltató fogalmának meghatározásába beletartozhatnak a jogi személyiség nélküli, jogképesként elismert személyegyesülések.

⁽¹⁾ HL C 204., 2008.8.9., 70. o.

⁽²⁾ HL C 257., 2008.10.9., 20. o.

⁽³⁾ Az Európai Parlament 2009. február 4-i véleménye (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2009. május 25-i határozata.

⁽⁴⁾ HL L 105., 2006.4.13., 1. o.

- (9) Az illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok foglalkoztatásának megelőzése érdekében meg kell követelni, hogy a munkáltatók a harmadik országok állampolgárainak felvétele előtt – ideértve azon eseteket is, amikor egy harmadik ország állampolgárát szolgáltatásnyújtás keretében egy másik tagállamba való kiküldés céljából veszik fel – ellenőrizzék, hogy a harmadik országbeli személyek rendelkeznek-e érvényes tartózkodási engedéllyel vagy más, tartózkodásra jogosító engedéllyel, igazolva, hogy a harmadik országbeli állampolgár legálisan tartózkodik a foglalkoztatási tagállam területén.
- (10) Ezen túlmenően a munkáltatókat arra is kötelezni kell, hogy jelentsék be az illetékes hatóságoknak egy harmadik ország állampolgárának foglalkoztatását, különösen annak érdekében, hogy a tagállamok ellenőrizni tudják, hogy az okmányok nem hamisítottak-e. Az adminisztratív terhek csökkentése érdekében a tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy e bejelentést más bejelentési rendszerek keretében kell megtenni. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy egyszerűsített bejelentési eljárást alkalmazzanak abban az esetben, ha a munkáltató természetes személy, a foglalkoztatás pedig magáncélú.
- (11) Az ezen irányelvben előírt kötelezettségeket teljesítő munkáltatók nem vonhatók felelősségre azért, mert illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat foglalkoztattak, különösen ha az illetékes hatóság később megállapítja, hogy a munkavállaló által bemutatott okmány valójában hamisított volt vagy azzal visszaélt, kivéve akkor, ha a munkáltatónak tudomása volt arról, hogy az okmány hamisított.
- (12) Annak megkönnyítése céljából, hogy a munkáltatók eleget tehessenek kötelezettségeiknek, a tagállamoknak mindent el kell követniük a tartózkodási engedélyek megújítására vonatkozó kérelmek időben történő elbírálása érdekében.
- (13) Az általános tilalom kikényszerítése és a jogsértésektől való visszatartás érdekében a tagállamoknak megfelelő szankciókat kell előírniük. Ezeknek magukban kell foglalniuk pénzügyi szankciókat és az illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok visszatérésével kapcsolatos költségekhez való hozzájárulást, valamint csökkentett összegű pénzügyi szankciók kiszabásának lehetőségét a természetes személy általi magáncélú foglalkoztatás esetére.
- (14) A munkáltatót minden esetben kötelezni kell arra, hogy kifizesse a harmadik országok állampolgárainak az általuk elvégzett munkáért járó minden elmaradt járandóságot, valamint befizesse az összes elmaradt adót és társadalombiztosítási járulékot. Amennyiben a javadalmazás összegét nem lehet megállapítani, akkor úgy kell tekinteni, hogy az legalább a minimálbérről szóló nemzeti jogszabályok, vagy az érintett foglalkoztatási ágazatban érvényben lévő kollektív megállapodások vagy a kialakult gyakorlat által meghatározott összeg. Adott esetben a munkáltató köteles viselni az elmaradt járandóságoknak azon országba történő visszaküldéséből származó valamennyi költséget, ahová az illegálisan foglalkoztatott harmadik országbeli állampolgár visszatért, vagy ahová őt visszaküldték. Amennyiben a munkáltató nem teljesíti a elmaradt kifizetéseket, a tagállamokat kötelezni kell e kötelezettség teljesítésére a munkáltató helyett.
- (15) Az illegális munkaviszony, a munkáltató, illetve a munkáltató helyett fizetésre kötelezett jogalany által kifizetett javadalmazás, a társadalombiztosítási járulék vagy adó, illetve ezek elmaradt kifizetése nem keletkeztetnek jogot a harmadik országok illegálisan foglalkoztatott állampolgárai számára a beutazásra, a tartózkodásra vagy a munkaerőpiachoz való hozzáférésre.
- (16) A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a harmadik országok állampolgárai igényeiket érvényesíthessék, és hogy létezzenek olyan mechanizmusok, amelyek biztosítják, hogy az elmaradt járandóságok beszedett összegét a harmadik országok arra jogosult állampolgárai megkaphassák. A tagállamok nem kötelezhetők arra, hogy a harmadik országokban működő misszióikat és képviselőiket bevonják e mechanizmusokba. A panasztétel megkönnyítését célzó mechanizmusok létrehozásával összefüggésben a tagállamoknak meg kell fontolniuk annak lehetőségét és hozzáadott értékét, hogy az illetékes hatóságok eljárást indíthassanak a munkáltató ellen az elmaradt járandóság visszakövetelésére, amennyiben a nemzeti jogszabályok még nem rendelkeznek erről.
- (17) A tagállamoknak ezen kívül elő kell írniuk a legalább három hónapos munkaviszony vélelmét, hogy a munkáltatóra háruljon a bizonyítási teher legalább egy bizonyos időtartam tekintetében. Többek között a munkavállaló számára biztosítani kell annak lehetőségét, hogy be tudja bizonyítani a munkaviszony meglétét és időtartamát.
- (18) A tagállamoknak lehetővé kell tenniük, hogy a munkáltatókkal szemben további szankciók is alkalmazhatók legyenek, többek között minden állami kedvezményből vagy támogatásból, vagy azok egy részéből való kizárást, beleértve a mezőgazdasági támogatásokat is, a közbeszerzési eljárásokból való kizárást valamint a már nyújtott összes állami kedvezmény vagy támogatás, vagy azok egy részének visszafizetését, ideértve a tagállamok által kezelt uniós finanszírozást is. A tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák e további szankciókat abban az esetben, ha a munkáltató természetes személy, a foglalkoztatás pedig magáncélú.
- (19) Ezen irányelv és különösen annak 7., 10. és 12. cikke nem sértheti az Európai Közösségek általános költségvetésére alkalmazandó költségvetési rendeletről szóló, 2002. június 25-i 1605/2002/EK, Euratom tanácsi rendeletet⁽¹⁾.
- (20) Tekintettel arra, hogy egyes érintett ágazatokban igen elterjedt az alvállalkozásba adás, biztosítani kell, hogy legalább az a vállalkozó, amelynek a munkáltató közvetlen alvállalkozója, a munkáltatóval együtt vagy a munkáltató helyett felelősséggel tartozhasson a pénzügyi szankciók megfizetéséért. Egyes esetekben más vállalkozók kötelezhetőek a pénzügyi szankcióknak az

(1) HL L 248., 2002.9.16., 1. o.

illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat foglalkoztató munkáltatóval együtt vagy helyette történő megfizetésére. Az ezen irányelv felelősségvállalási rendelkezéseinek hatálya alá tartozó elmaradt kifizetések közé a nemzeti szabadságpénztárak, valamint a jogszabályokkal vagy kollektív szerződésekkel szabályozott szociális alapok befizetései is beletartoznak.

- (21) A tapasztalatok azt mutatják, hogy a jelenlegi szankció-rendszerek nem elegendők az illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok foglalkoztatására vonatkozó tilalmak teljes betartatásához. Ennek egyik oka, hogy a közigazgatási szankciók önmagukban nem elegendők egyes gátlástalan munkáltatók visszatartásához. A tilalom betartását büntetőjogi szankciók alkalmazásával lehet és kell is erősíteni.
- (22) Az általános tilalom teljes hatékonyságának biztosítása érdekében ezért különösen szükség van visszatartóbb erejű szankciókra olyan súlyos esetekben, mint: tartósan ismétlődő jogsértések, jelentős számú harmadik országbeli állampolgár illegális foglalkoztatása, különösen kizsákmányoló munkafeltételek, ha a munkáltató tudja, hogy a munkavállaló emberkereskedelem áldozata, illetve kiskorú illegális foglalkoztatása. Ezen irányelv arra kötelezi a tagállamokat, hogy büntetőjogi szankciókat írjanak elő nemzeti jogszabályaikban e súlyos jogsértések büntetésére. Az irányelv nem ír elő kötelezettséget az említett szankcióknak vagy más rendelkezésre álló jogérvényesítési rendszereknek az egyes esetekben történő alkalmazásával kapcsolatban.
- (23) A Közösség egész területén bűncselekménynek kell tekinteni a szándékosan elkövetett jogsértést valamennyi, az ezen irányelv értelmében súlyosnak tekintendő esetben. Ezen irányelv bűncselekményekre vonatkozó rendelkezései nem érintik az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló, 2002. július 19-i 2002/629/IB kerethatározat⁽¹⁾ alkalmazását.
- (24) A bűncselekményt hatékony, arányos és visszatartó erejű büntetőjogi szankciókkal kell büntetni. A hatékony, arányos és visszatartó erejű büntetőjogi szankciók ezen irányelv szerinti előírásának kötelezettsége nem érinti a tagállamok büntetőjogának belső felépítését és a büntetőbíráskodás szervezetét.
- (25) Az ezen irányelvben említett bűncselekményekért jogi személyek is felelősségre vonhatók, hiszen számos munkáltató jogi személy. A tagállamokra nézve ezen irányelv rendelkezései nem hoznak létre a jogi személyek büntethetőségének bevezetésére vonatkozó kötelezettséget.
- (26) Ezen irányelv végrehajtásának megkönnyítése érdekében hatékony panasztételi mechanizmusoknak kell rendelkezésre állniuk, hogy a harmadik országok érintett állampolgárai közvetlenül vagy kijelölt harmadik feleken, úgymint szakszervezeteken vagy egyéb szervezeteken keresztül panasszal élhessenek. A panasz benyújtásához segítséget nyújtó kijelölt harmadik felek számára védelmet kell biztosítani olyan esetleges szankciókkal szemben, amelyeket az illegális tartózkodáshoz történő segítségnyújtást tiltó szabályok írnak elő.
- (27) A panasztételi mechanizmusok kiegészítése érdekében a tagállamok kiadhatnak az adott nemzeti eljárás hosszától függő, korlátozott időre szóló tartózkodási engedélyt harmadik országok olyan állampolgárai számára, akiket különösen kizsákmányoló munkafeltételek mellett foglalkoztattak, illegálisan foglalkoztatott kiskorúak számára, és a munkáltatóval szemben indított büntetőeljárásban együttműködők számára. Az ilyen engedélyeket a harmadik országok emberkereskedelem áldozatává vált vagy az illegális bevándorlás megkönnyítésére irányuló cselekményektől érintett, a hatáskörrel rendelkező hatóságokkal együttműködő állampolgárai részére kiállított tartózkodási engedélyről szóló, 2004. április 29-i 2004/81/EK irányelv⁽²⁾ hatálya alá tartozó harmadik országok állampolgáira alkalmazandó megállapodásokhoz hasonló módon kell kiadni.
- (28) Ezen irányelv elégséges szintű végrehajtásának biztosítása, valamint a tagállamok között a végrehajtás terén mutatkozó különbségek lehető legkisebb mértékűre való csökkentése érdekében a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy területükön hatékony és megfelelő vizsgálatokat végezzenek, a vizsgálatok eredményeként kapott adatokat pedig a tagállamoknak közölniük kell a Bizottsággal.
- (29) A tagállamokat ösztönözni kell arra, hogy minden évben állapítsanak meg nemzeti célkitűzést az olyan tevékenységi ágazatokban elvégzendő vizsgálatokra vonatkozólag, amelyekre területükön az illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok foglalkoztatása összpontosul.
- (30) A vizsgálatok hatékonyságának fokozása érdekében a tagállamok ezen irányelv alkalmazásában biztosítják, hogy a nemzeti jogszabályok megfelelő hatáskört adjanak az illetékes hatóságoknak a vizsgálatok lefolytatásához; hogy az illegális foglalkoztatással kapcsolatos információkat – beleértve a korábbi vizsgálatok eredményeit is – az ezen irányelv hatékony végrehajtása érdekében összegyűjtsék és feldolgozzák; továbbá hogy elegendő olyan személyzet álljon rendelkezésre, amely rendelkezik a vizsgálatok hatékony lefolytatásához szükséges készségekkel és képesítéssel.
- (31) A tagállamok biztosítják, hogy az ezen irányelv alkalmazásában végzett vizsgálatok sem mennyiségi, sem minőségi szempontból nem érintik a foglalkoztatási és munkakörülmények értékelését célzó vizsgálatokat.

⁽¹⁾ HL L 203., 2002.8.1., 1. o.

⁽²⁾ HL L 261., 2004.8.6., 19. o.

- (32) Harmadik országbeli állampolgárságú, kiküldetésben dolgozó munkavállalók esetében a tagállamok felüyeleti hatóságai igénybe vehetik a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló, 1996. december 16-i 96/71/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben ⁽¹⁾ meghatározott együttműködést és információcserét annak érdekében, hogy ellenőrizzék a harmadik országbeli állampolgár származási tagállamban történő foglalkoztatásának jogszerűségét.
- (33) Ezt az irányelvet a be nem jelentett munkavégzés és a kizsákmányolás problémájának megoldására tett intézkedések kiegészítésének kell tekinteni.
- (34) A jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodás ⁽²⁾ 34. pontjával összhangban a tagállamokat ösztönzik arra, hogy – a maguk számára, illetve a Közösség érdekében – készítsenek táblázatokat, amelyekben a lehető legpontosabban bemutatják az irányelv és az azt átültető intézkedések közötti megfelelést, és hogy e táblázatokat tegyék közzé.
- (35) Az ezen irányelv végrehajtása keretében végzett személyes adat-feldolgozásnak összhangban kell lennie a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel ⁽³⁾.
- (36) Mivel ezen irányelv célját – nevezetesen a foglalkoztatás mint vonzó tényezővel szembeni fellépéssel az illegális bevándorlás megakadályozását – a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért az intézkedés mértéke és hatása miatt az közösségi szinten jobban megvalósítható, a Közösség intézkedéseket hozhat a Szerződés 5. cikkében meghatározott szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben meghatározott arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (37) Ezen irányelv tiszteletben tartja a különösen az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben és az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglalt alapvető jogokat és elveket. Ezen irányelvet a Charta 16., 20., 21., 47. és 49. cikkével összhangban különösen a vállalkozás szabadságának, a törvény előtti egyenlőségnek és a megkülönböztetés tilalmának, a hatékony jogorvoslatihoz és a tisztességes eljárásához való jognak, valamint a bűncselekmények és büntetések törvényszerűsége és arányossága elvének kellő tiszteletben tartásával kell alkalmazni.

- (38) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyság és Írország helyzetéről szóló jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében, és az említett jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül az Egyesült Királyság és Írország nem vesz részt ennek az irányelvnek az elfogadásában, ezért az rájuk nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.
- (39) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében Dánia nem vesz részt ennek az irányelvnek az elfogadásában, ezért az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

Tárgy és hatály

Ez az irányelv az illegális bevándorlás elleni küzdelem céljából tiltja az illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok foglalkoztatását. Ennek érdekében megállapítja azon szankciók és intézkedések közös minimumszabályait, amelyeket a tagállamokban az e tilalmat megsértő munkáltatókkal szemben kell alkalmazni.

2. cikk

Fogalommeghatározások

Ezen irányelv különös alkalmazásában:

- a) „harmadik országbeli állampolgár”: minden olyan személy, aki a Szerződés 17. cikke (1) bekezdésének értelmében nem uniós polgár, és aki nem élvez a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 2. cikkének (5) bekezdésében meghatározott, szabad mozgáshoz való közösségi jogot;
- b) „illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgár”: olyan, valamely tagállam területén tartózkodó harmadik országbeli állampolgár, aki nem vagy már nem teljesíti az adott tagállamban való tartózkodás feltételeit;
- c) „foglalkoztatás”: a nemzeti jog által szabályozott vagy a kialakult gyakorlattal összhangban bármely munka- vagy foglalkoztatási formát magában foglaló, valamely munkáltató javára és/vagy irányítása alatt végzett tevékenységek gyakorlása;
- d) „illegális foglalkoztatás”: illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgár foglalkoztatása;

⁽¹⁾ HL L 18., 1997.1.21., 1. o.

⁽²⁾ HL C 321., 2003.12.31., 1. o.

⁽³⁾ HL L 281., 1995.11.23., 31. o.

- e) „munkáltató”: olyan természetes személy vagy jogalany – a munkaerő-kölcsönzőket is beleértve –, akinek a javára és/vagy irányítása alatt a foglalkoztatásra sor kerül;
- f) „alvállalkozó”: olyan természetes személy vagy jogalany, akire egészben vagy részben átruházták a valamely korábbi szerződésből eredő kötelezettségek teljesítését;
- g) „jogi személy”: bármely, az alkalmazandó nemzeti jog értelmében ilyen jogállással rendelkező jogalany, kivéve az államokat, vagy az államhatalmat gyakorló közjogi szervezeteket, illetve a nemzetközi közjogi szervezeteket;
- h) „munkaerő-kölcsönző”: olyan természetes vagy jogi személy, aki/amely a nemzeti joggal összhangban munkaszerződést köt vagy munkaviszonyt létesít kölcsönzött munkavállalókkal abból a célból, hogy azokat a kölcsönvevő vállalkozásoknál való ideiglenes, az adott vállalkozás felügyelete és irányítása melletti munkavégzésre kölcsönözze ki;
- i) „különösen kizsákmányoló munkafeltételek”: olyan munkafeltételek, a nemi vagy egyéb alapú megkülönböztetésből származó feltételeket is beleértve, amelyek feltűnően aránytalanul eltérnek a legalisan foglalkoztatott munkavállalók foglalkoztatási feltételeitől, amely eltérés például a munkavállalók egészségi és biztonságát érinti és sérti az emberi méltóságot;
- j) „illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok javadalmozása”: olyan bér, fizetés vagy más, pénzbeli vagy természetbeni ellenszolgáltatás, amelyet a munkavállaló munkájáért közvetlenül vagy közvetve a munkáltatójától kap, és amely megegyezik azzal a juttatással, amelyben egy legális munkaviszonyban álló, hasonló munkakörben dolgozó munkavállaló részesült volna.
- a) annak előírása a harmadik országbeli állampolgárok számára, hogy foglalkoztatásuk kezdetét megelőzően érvényes tartózkodási engedéllyel vagy más, tartózkodásra jogosító engedéllyel rendelkezzenek, és azt mutassák be a munkáltatónak;
- b) a tartózkodási engedély, vagy más, tartózkodásra jogosító engedély másolatának vagy nyilvántartásának megőrzése a tagállamok illetékes hatóságai által folytatandó esetleges ellenőrzéshez, legalább a foglalkoztatás időtartama alatt;
- c) a tagállamok által kijelölt illetékes hatóságoknak az egyes tagállamok által megállapított időtartamon belül történő értesítése a harmadik országbeli állampolgárok foglalkoztatásának megkezdéséről.
- (2) A tagállamok határozhatnak úgy, hogy az (1) bekezdés c) pontjával kapcsolatban egyszerűsített értesítési eljárást alkalmaznak, amennyiben a munkáltató természetes személy, a foglalkoztatás pedig magáncélú.
- A tagállamok határozhatnak úgy, hogy az (1) bekezdés c) pontja szerinti értesítésre nincs szükség, amennyiben a munkavállaló a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló, 2003. november 25-i 2003/109/EK tanácsi irányelv⁽¹⁾ értelmében huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkezik.
- (3) A tagállamok biztosítják, hogy az (1) bekezdésben foglalt kötelezettségeiket teljesítő munkáltatók ne lehessenek felelőségre vonhatók a 3. cikkben említett tilalom megsértéséért, kivéve, ha tudomásuk van arról, hogy az érvényes tartózkodási engedélyként vagy más, tartózkodásra jogosító engedélyként bemutatott okmány hamisított volt.

5. cikk

Pénzügyi szankciók

3. cikk
- Az illegális foglalkoztatás tilalma**
- (1) A tagállamok megtiltják az illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok foglalkoztatását.
- (2) E tilalom megsértése esetén az ezen irányelvben meghatározott szankciókat és intézkedéseket kell alkalmazni.
- (3) A tagállamok határozhatnak úgy, hogy az (1) bekezdésben említett tilalmat nem alkalmazzák azon illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokra, akiknek a nemzeti joggal összhangban kiutasítását elhalasztották, vagy akik számára engedélyezték a munkavállalást.
4. cikk
- A munkáltatók kötelezettségei**
- (1) A tagállamok a következőkre kötelezik a munkáltatókat:
- (1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a 3. cikkben említett tilalom megsértése esetén a munkáltatóval szemben hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókat alkalmazzanak.
- (2) A 3. cikkben említett tilalom megsértése esetén a következő szankciók alkalmazandók:
- a) az illegálisan foglalkoztatott harmadik országbeli állampolgárok számával arányosan növekedő pénzügyi szankciók; és
- b) az illegálisan foglalkoztatott harmadik országbeli állampolgárok visszatérésével kapcsolatos költségek megfizetése kiutasítási eljárás lefolytatása esetében. A tagállamok ehelyett határozhatnak úgy, hogy az a) pontban meghatározott pénzügyi szankciót legalább a visszatérés átlagos költségeinek figyelembevételével állapítják meg.

⁽¹⁾ HL L 16., 2004.1.23., 44. o.

(3) A tagállamok rendelkezhetnek alacsonyabb összegű szankciókról, amennyiben a munkáltató az illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárt magáncéllal foglalkoztató természetes személy és különösen kizsákmányoló munkafeltételek sem állnak fenn.

6. cikk

A munkáltató elmaradt kifizetésekre vonatkozó kötelezettségei

(1) A 3. cikkben említett tilalom minden egyes megsértése esetére a tagállamok biztosítják, hogy a munkáltató köteles legyen megfizetni:

a) az illegálisan foglalkoztatott harmadik országbeli állampolgárnak járó minden elmaradt járandóságot. A munkáltató vagy a munkavállaló ellenkező bizonyítása hiányában úgy kell tekinteni, hogy a megállapodás szerinti javadalmazás összege legalább a minimálbérről szóló nemzeti jogszabályok, vagy az érintett foglalkoztatási ágazatban érvényben lévő kollektív megállapodások vagy a kialakult gyakorlat által meghatározott összeg, tiszteletben tartva adott esetben a bérekre vonatkozó kötelező tagállami rendelkezéseket;

b) mindazon adóknak és társadalombiztosítási járulékoknak – ideértve a késedelmi pótlékokat és az alkalmazandó közigazgatási bírságokat is – megfelelő összeget, amelyeket a munkáltató az illegálisan foglalkoztatott harmadik országbeli állampolgár jogszerű foglalkoztatása után fizetett volna;

c) adott esetben a kifizetések azon országba történő megküldésének minden költségét, ahová az illegálisan foglalkoztatott harmadik országbeli állampolgár visszatért, vagy ahová őt visszaküldték.

(2) Az (1) bekezdés a) és c) pontjának alkalmazását célzó hatékony eljárások biztosítása érdekében, a 13. cikk megfelelő figyelembevételével a tagállamok olyan mechanizmusokat vezetnek be, amelyek biztosítják, hogy a harmadik ország illegálisan foglalkoztatott állampolgára:

a) a nemzeti jogban meghatározott elévülési idő figyelembevételével keresetet nyújthasson be a munkáltatója ellen, és adott esetben érvényesíthesse a munkáltatót elmarasztaló ítéletet bármely elmaradt járandóság kifizetésére vonatkozóan abban az esetben is, ha származási országába visszatért vagy kiutasították; vagy

b) ha arról nemzeti jogszabály rendelkezik, felhívhatta a tagállam illetékes hatóságát az elmaradt járandóság kifizetéséhez szükséges eljárások megindítására anélkül, hogy az ügyben keresetet kelljen benyújtania.

A harmadik országok illegálisan foglalkoztatott állampolgárait a kiutasításukra vonatkozó bármely határozat végrehajtása előtt módszeresen és tárgyilagosan tájékoztatni kell az e bekezdés és a 13. cikk szerinti jogaikról.

(3) Az (1) bekezdés a) és b) pontjának alkalmazása érdekében a tagállamok úgy rendelkeznek, hogy – többek között – a munkáltató vagy a munkavállaló ellenkező bizonyítása hiányában legalább három hónapos munkaviszony fennállását kell vélelmezni.

(4) A tagállamok gondoskodnak a szükséges mechanizmusok fennállásáról annak garantálása érdekében, hogy a harmadik országok illegálisan foglalkoztatott állampolgárai megkaphassák az (1) bekezdés a) pontjában említett elmaradt járandóságot, és hogy azt a (2) bekezdésben említett kereset részeként érvényesíthessék abban az esetben is, ha származási országukba visszatértek vagy kiutasították őket.

(5) A 13. cikk (4) bekezdése szerint kiadott, korlátozott időtartamra szóló tartózkodási engedély esetén a tagállamok nemzeti jogukban meghatározzák azokat a feltételeket, amelyek fennállása esetén ezen engedélyek érvényessége meghosszabbítható mindaddig, amíg a harmadik országbeli állampolgár megkapja az e cikk (1) bekezdése szerint behajtott minden elmaradt járandóságát.

7. cikk

Egyéb intézkedések

(1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy szükség esetén a munkáltatóval szemben a következő intézkedéseket is alkalmazzák:

a) valamely, vagy minden állami kedvezményből vagy támogatásból való kizárás legfeljebb öt évig, beleértve a tagállamok által kezelt uniós támogatásokat is;

b) az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁾ szerinti közbeszerzési eljárásokból való kizárás legfeljebb öt évig;

c) az illegális foglalkoztatás megállapítását megelőző legfeljebb 12 hónapon belül a munkáltatónak nyújtott valamely vagy összes állami kedvezmény vagy támogatás, vagy azok egy részének visszatérítési kötelezettsége, ideértve a tagállamok által kezelt uniós finanszírozást is;

d) a jogsértés során igénybe vett létesítmények átmeneti vagy végleges bezárása, vagy ha azt a jogsértés súlyossága indokolja, a szóban forgó gazdasági tevékenység végzésére kiadott engedély ideiglenes vagy végleges visszavonása.

(2) A tagállamok határozhatnak úgy, hogy az (1) bekezdés nem alkalmazandó, amennyiben a munkáltató természetes személy és foglalkoztatás magáncélú.

⁽¹⁾ HL L 134., 2004.4.30., 114. o.

8. cikk

Alvállalkozás

(1) Amennyiben a munkáltató alvállalkozó – a nemzeti jog megtérítési igényre, vagy az igény peresíthetőségére vonatkozó, illetve a szociális biztonságra vonatkozó rendelkezéseinek sérelme nélkül – a tagállamok biztosítják, hogy az a vállalkozó, amelynek a munkáltató közvetlen alvállalkozója, a munkáltatóval együtt vagy helyette feleljen a következők megfizetéséért:

- a) az 5. cikk alapján kiszabott bármely pénzügyi szankció; és
- b) a 6. cikk (1) bekezdésének a) és c) pontja, valamint (2) és (3) bekezdése szerinti valamennyi, elmaradt kifizetésre vonatkozó kötelezettség.

(2) Amennyiben a munkáltató alvállalkozó, a tagállamok biztosítják, hogy a fővállalkozó és valamennyi közbelső alvállalkozó – amennyiben tudomásuk volt arról, hogy a munkáltató alvállalkozó illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat foglalkoztatott – a munkáltatóval együtt vagy helyette felel az (1) bekezdésben megállapítottak megfizetéséért, a munkáltató alvállalkozó, vagy azon fővállalkozó helyett, amelynek a munkáltató közvetlen alvállalkozója.

(3) A nemzeti jog szerinti átvilágítási kötelezettséget vállalt vállalkozó az (1) és (2) bekezdés szerint nem tartozik felelősséggel.

(4) A tagállamok nemzeti jogukban a felelősségre vonatkozóan szigorúbb szabályokat is megállapíthatnak.

9. cikk

Bűncselekmény

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a 3. cikkben említett és szándékosan elkövetett jogsértés minden egyes következő körülmény nemzeti jog szerinti fennállása esetén bűncselekménynek minősüljön:

- a) a jogsértés folytatólagos vagy tartósan ismétlődik;
- b) a jogsértést jelentős számú, illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgár egyidejű foglalkoztatásával követik el;
- c) a jogsértést különösen kizsákmányoló munkafeltételek mellett követik el;
- d) a jogsértést olyan munkáltató követi el, amelyet a 2002/629/IB kerethatározatban meghatározott bűncselek-

mény elkövetésével nem vádoltak meg és ilyen váddal nem ítélték el, de illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárral végeztet munkát vagy szolgáltatásokat és tudomása van arról, hogy a személy emberkereskedelem áldozata;

e) a jogsértés kiskorú illegális foglalkoztatásához kapcsolódik.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az (1) bekezdésben említett szándékos cselekményekben bűncselekményként vagy felbujtóként való részvétel bűncselekményként büntetendő.

10. cikk

Bűncselekmény esetén alkalmazandó szankciók

(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a 9. cikkben említett bűncselekményt elkövető természetes személyeket hatékony, arányos és visszatartó erejű büntetőjogi szankciókkal büntessék.

(2) Hacsak azt az általános jogelvek ki nem zárják, az e cikkben előírt büntetőjogi szankciókat a nemzeti jog szerint más, nem büntetőjogi jellegű szankciók vagy intézkedések sérelme nélkül lehet alkalmazni továbbá e szankciók az ügyel kapcsolatos bírósági határozat közzétételével is együtt járhatnak.

11. cikk

A jogi személyek felelőssége

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a jogi személyek a következők alapján felelősségre vonhatók legyenek a 9. cikkben említett olyan bűncselekményért, amelyet javukra a társaságban vezető beosztást betöltő személy követett el egyénileg, vagy a jogi személy valamely szervének tagjaként:

- a) a jogi személy képviselőjére való jogosultság;
- b) a jogi személy nevében történő döntéshozatal joga; vagy
- c) a jogi személyen belüli ellenőrzés joga.

(2) A tagállamok biztosítják továbbá, hogy a jogi személyek felelősségre vonhatók legyenek akkor is, ha az (1) bekezdésben említett személy által gyakorolt felügyelet vagy ellenőrzés hiányossága tette lehetővé, hogy a neki alárendelt személy az adott jogi személy javára a 9. cikkben említett bűncselekményt elkövesse.

(3) A jogi személynek az (1) és (2) bekezdés alapján fennálló felelőssége nem zárja ki a büntetőeljárást azon természetes személyek ellen, akik a 9. cikkben említett bűncselekményt tettesként, felbujtóként vagy bűnsegédként követik el.

12. cikk

A jogi személyekkel szembeni szankciók

A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a 11. cikk alapján felelősségre vont jogi személyek hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókkal legyenek büntethetők, beleértve a 7. cikkben említett intézkedéseket is.

A tagállamok határozhatnak úgy, hogy közzéteszik a jogi személynek minősülő és a 9. cikkben említett bűncselekménytől felelősségre vont munkáltatók jegyzékét.

13. cikk

A panasztétel megkönnyítése

(1) A tagállamok gondoskodnak olyan hatékony mechanizmusok fennállításáról, amelyek révén a harmadik országok illegálisan foglalkoztatott állampolgárai közvetlenül vagy a tagállamok által kijelölt harmadik feleken, például szakszervezetten vagy más egyesületen, vagy a tagállam nemzeti jogában meghatározott illetékes hatóságon keresztül panasszal élhetnek munkáltatójukkal szemben.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy azon harmadik felek, amelyeknek a vonatkozó nemzeti jogszabályaikban megállapított kritériumoknak megfelelően jogos érdeke ezen irányelv betartásának biztosítása, a harmadik országbeli, illegálisan alkalmazott állampolgár nevében vagy érdekében eljárva, e személy jóváhagyásával ezen irányelv végrehajtása céljából bármilyen közigazgatási és polgári jogi eljárásban részt vehessenek.

(3) A harmadik országok állampolgárai számára a panasz benyújtásához nyújtott segítség nem tekinthető az illegális be- és átutazáshoz, valamint az illegális tartózkodáshoz történő segítségnyújtás meghatározásáról szóló, 2002. november 28-i 2002/90/EK tanácsi irányelvben⁽¹⁾ meghatározott, az illegális tartózkodáshoz való segítségnyújtásnak.

(4) A 9. cikk (1) bekezdésének c) vagy e) pontja szerinti bűncselekmények esetén a tagállamok nemzeti jogukban meghatározzák azokat a feltételeket, amelyek fennállása esetén eseti jelleggel az adott nemzeti eljárás hosszához kapcsolódó, korlátozott időre szóló tartózkodási engedélyt adnak ki harmadik országok érintett állampolgárai számára, a harmadik országoknak a 2004/81/EK irányelv hatálya alá tartozó állampolgárait alkalmazandó megállapodásokhoz hasonló módon.

⁽¹⁾ HL L 328., 2002.12.5., 17. o.

14. cikk

Vizsgálatok

(1) A tagállamok biztosítják, hogy területükön hatékony és megfelelő vizsgálatokat folytassanak az illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok foglalkoztatásának ellenőrzése érdekében. E vizsgálatoknak elsősorban a tagállamok illetékes hatóságai által készített kockázatértékelésen kell alapulniuk.

(2) Az ellenőrzések hatékonyságának növelése érdekében a tagállamok kockázatértékelés alapján rendszeresen azonosítják azokat a tevékenységi ágazatokat, amelyekre területükön az illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok foglalkoztatása összpontosul.

Az egyes ágazatok tekintetében a tagállamok minden év július 1-jéig megküldik a Bizottságnak az előző évben elvégzett vizsgálatok abszolút értékben, illetve az egyes ágazatok munkáltatóinak százalékos arányában kifejezett számát és azok eredményeit.

15. cikk

Kedvezőbb rendelkezések

Ez az irányelv nem érinti a tagállamok arra vonatkozó jogát, hogy a 6. és a 13. cikk tekintetében ezen irányelv hatálya alá tartozó harmadik országbeli állampolgárokra nézve kedvezőbb rendelkezéseket fogadjanak el vagy tartsanak fenn, feltéve, hogy az ilyen rendelkezések összeegyeztethetők ezzel az irányelvvvel.

16. cikk

Jelentéstétel

(1) A Bizottság legkésőbb 2014. július 20-ig, ezt követően pedig háromévente jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amely adott esetben a 6., 7., 8., 13., és 14. cikk rendelkezéseit módosító javaslatokat is tartalmaz. A Bizottság jelentésében megvizsgálja különösen a 6. cikk (2) és (5) bekezdéseinek tagállamok általi végrehajtását.

(2) A tagállamok megküldik a Bizottságnak az (1) bekezdésben említett jelentések elkészítéséhez szükséges valamennyi információt. Ezen információk magukban foglalják a 14. cikk (1) bekezdése alapján lefolytatott vizsgálatok számát és eredményeit, a 13. cikk értelmében alkalmazott intézkedések és lehetőség szerint a 6. és 7. cikk alapján alkalmazott intézkedések részleteit.

17. cikk

Átültetés

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb 2011. július 20-ig megfeleljenek. Erről haladéktalanul értesítik a Bizottságot.

Amikor a tagállamok elfogadják e rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseit, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

18. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

19. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei, az Európai Közösséget létrehozó szerződéssel összhangban.

Kelt Brüsszelben, 2009. június 18-án.

az Európai Parlament részéről
az elnök
H.-G. PÖTTERING

a Tanács részéről
az elnök
Š. FÜLE